

Munhälsa och orofacial funktion hos personer med Narkolepsi

Rapport från frågeformulär

Rapport baserad på data hämtade ur Mun-H-Centers faktabas om munhälsa och orofacial funktion hos personer med ovanliga diagnoser, MHC-basen. Insamling av data har skett genom att personen själv, anhörig eller vårdare fyllt i Mun-H-Centers frågeformulär om tandvård, matsituation och dregling. Kartläggningen omfattar 125 frågeformulär.

Beräknad förekomst: 270-500 personer per miljon invånare. En kraftig ökning skedde i samband med vaccineringen mot influensapandemin 2009/2010.

Orsak: Narkolepsi är en kronisk neurologisk sjukdom som orsakas av störningar i kontrollen av vakenhet och sömn. Sjukdomen förekommer som primär eller sekundär narkolepsi. Vid primär narkolepsi finns brist på hormonet orexin som styr vakenhet och sömn. Den sekundära narkolepsin är en följd av ett annat sjukdomstillstånd. Familjär narkolepsi är en sällsynt ärftlig variant.

Allmänna symtom: Ökad dagsömnighet, sömnattacker som inte går att förhindra, plötslig krafterlöshet och känsla av förlamning (kataplexier), hallucinationer, störd nattsömn och förlamning (sömnparalys) i samband med insomnande och uppvaknande är vanligt. Psykisk ohälsa och viktuppgång förekommer också

Orofaciala/odontologiska symtom: Muntorrhet på grund av medicinering är vanligt förekommande. Det är också vanligt med småätande särskilt på natten vilket ökar risken för karies.

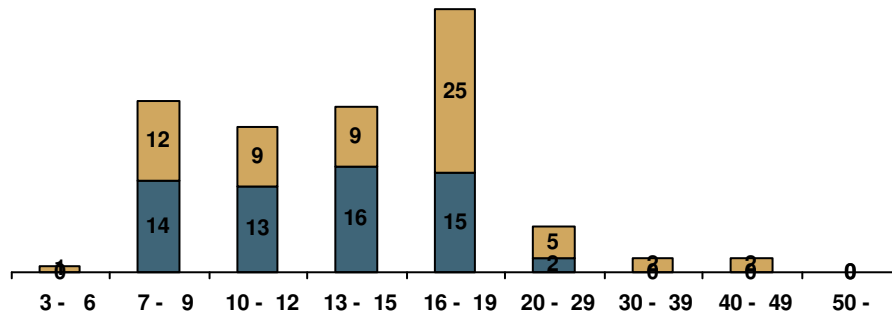
Orofacial/odontologisk behandling:

- Viktigt att personer med narkolepsi tidigt får kontakt med tandvården för förstärkt förebyggande vård och munhälsoinformation.

Källa:

Socialstyrelsens kunskapsdatabas om ovanliga diagnoser.
MHC-basen – Mun-H-Centers databas om munhälsa och orofacial funktion vid sällsynta diagnoser.
Ågrenskas Dokumentation.

Åldersfördelning

Antal: 125

Åldrar: 6 - 45

Kön: M (60) F (65)

Tilläggsdiagnoser

Medicinsk funktionsnedsättning	Ja	Nej	Uppgift saknas
Medfött hjärtfel	2	118	5
Annan hjärt-kärlsjukdom	0	119	6
Epilepsi	1	118	6
Astma	11	108	6
Behov av andningsunderstöd	0	119	6
Allergi	35	84	6

Neuropsykiatrisk diagnos	Ja	Nej	Uppgift saknas
ADHD/ADD	4	114	7
Autistiskt syndrom	0	119	6
Autistiska drag	2	115	8
Asperger syndrom	3	116	6
Tourette syndrom	0	119	6

Allmän funktionsnedsättning	Ja	Nej	Uppgift saknas
Utvecklingsstörning	0	116	9
Motorisk funktionsnedsättning	2	105	18
Synnedsättning	15	94	16
Hörselnedsättning	3	110	12
Kommunikationssvårigheter	1	114	10

Om tandvård och munhälsa

Tycker du att du får den tandvård du behöver?

	Antal
Ja, i hög grad	79
Ja, i viss mån	32
Nej, inte särskilt	9
Nej, inte alls	3
Uppgift saknas	2
Summa:	125

Hur många gånger per år brukar du besöka tandvården?

	Antal
Tre eller flera gånger per år	14
Två gånger per år	24
En gång per år	59
Mer sällan än 1 gång per år	28
Uppgift saknas	0
Summa:	125

När röntgades dina tänder senast?

	Antal
Under de senaste två åren	107
För mer än två år sedan	12
Har aldrig röntgat tänderna	3
Uppgift saknas	3
Summa:	125

Sköter du dina tänder på ett bra sätt?

	Antal
Ja, i hög grad	55
Ja, i viss mån	60
Nej, inte särskilt	7
Nej, inte alls	1
Uppgift saknas	2
Summa:	125

Vem borstar dina tänder?

	Antal
Jag borstar alltid själv	97
Jag borstar själv ibland, och ibland får jag hjälp	26
Jag får alltid hjälp av någon annan	1
Uppgift saknas	1
Summa:	125

Hur ofta borstas dina tänder?

	Antal
Tre eller flera gånger per dag	0
Två gånger per dag	102
En gång per dag	19
Mer sällan än varje dag	3
Uppgift saknas	1
Summa:	125

Om tandvård och munhälsa

	Ja	Nej	Uppgift saknas
Har du ont från munnen?	11	109	5
Känner du dig torr i munnen?	79	44	2
Har du slagit i dina permanenta framtänder allvarligt någon gång?	19	104	2
Tycker du att du har ett avvikande bett?	22	100	3
Har du haft tandställning?	32	93	0
Tycker du att du har behov av tandreglering/tandställning?	27	92	6

Gnisslar eller pressar du tänderna på natten?

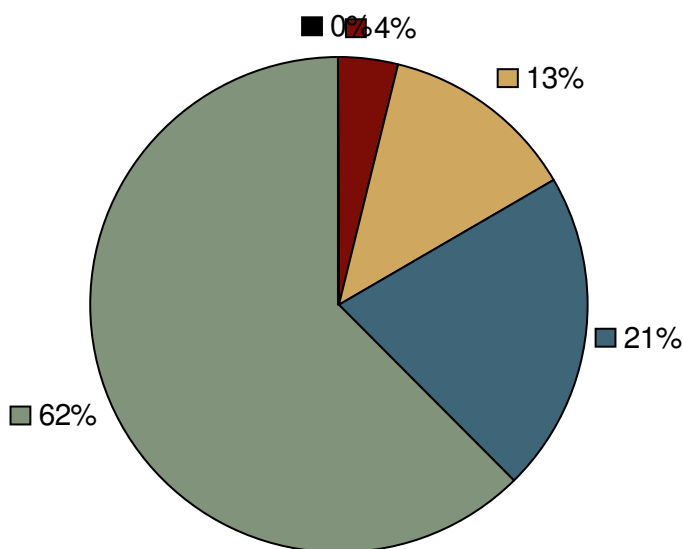
	Antal
Aldrig	69
Någon gång i veckan	36
Varje natt	15
Uppgift saknas	5
Summa:	125

Gnisslar eller pressar du tänderna på dagtid?

	Antal
Aldrig	103
Någon gång i veckan	14
Varje dag	6
Uppgift saknas	2
Summa:	125

Hur det går att äta

Har du några problem med att äta?

	Antal
Ja, i hög grad	5
Ja, i viss mån	16
Nej, inte särskilt	26
Nej, inte alls	78
Uppgift saknas	0
Summa:	125

	Ja	Nej	Uppgift saknas
Hostar du dagligen i samband med måltid?	4	119	2
Får du kväljningar dagligen i samband med måltid?	2	120	3
Får du sura uppstötningar dagligen?	12	110	3
Kräks du ofta (minst 2 gånger i veckan)?	2	123	0
Har du dålig aptit?	39	79	7
Dröjer det länge innan du kan svälja en tugga?	4	117	4
Pressar du fram tungan när du skall svälja så att mat hamnar utanför munnen?	0	124	1
Har du svårt att tugga, dvs finfördela kosten med hjälp av kindtänderna?	1	124	0
Har du svårt att ta av maten från skeden med läpparna?	0	125	0
Har du problem med att mat och dryck läcker ut genom mungiporna?	1	124	0
Brukar mat ligga kvar i munnen efter måltiderna?	4	119	2
Får du näringstillförsel på annat sätt än via munnen?	0	125	0

Om dregling

Dreglar du?

	Antal
Dreglar aldrig	103
Dreglar ibland - inte varje dag	13
Dreglar ofta - varje dag	3
Konstant dregling	0
Uppgift saknas	6
Summa:	125

Hur mycket dreglar du?

	Antal
Lätt dregling, bara på läpparna	9
Måttlig dregling, på läpp och haka	7
Riklig dregling	0
Mycket riklig dregling	0
Uppgift saknas	0
Summa:	16

Är dregling ett problem för dig?

	Antal
Ja, i hög grad	0
Ja, i viss mån	3
Nej, inte särskilt	7
Nej, inte alls	6
Uppgift saknas	0
Summa:	16

Är dregling ett problem för din familj eller omgivning?

	Antal
Ja, i hög grad	0
Ja, i viss mån	1
Nej, inte särskilt	2
Nej, inte alls	13
Uppgift saknas	0
Summa:	16